

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 033388 21 Rev
Banjaluka: 27.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja d.o.o. V. B., N.D., koga zastupa punomoćnik M.S., advokat iz B., protiv tuženog JZU A.F., F., koga zastupa punomoćnik M.Č., advokat iz F., radi isplate, vrijednost spora 623.758,82 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 033388 20 Pž od 14.12.2020. godine, na sjednici održanoj 27.10.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 033388 18 Ps od 18.12.2019. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja i obavezan tuženi da mu isplati iznos od 612.524,68 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.11.2017. godine do isplate, te na ime naknade troškova postupka iznos od 21.059,42 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu kojim traži isplatu zakonske zatezne kamate na dosuđeni iznos za period od 17.8.2017. godine do 17.11.2017. godine.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 033388 20 Pž od 14.12.2020. godine, žalba tuženog je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je dosuđeni iznos od 612.524,68 KM snižen na iznos od 452.524,68 KM, a dosuđeni iznos troškova postupka od 21.059,42 KM snižen na iznos od 15.373,36 KM.

U preostalom dijelu je žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Obavezan je tužitelj da tuženom na ime naknade troškova žalbenog postupka isplati iznos od 4.491,99 KM u roku od 30 dana, dok je preko dosuđenog iznosa zahtjev odbijen.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i žalba tuženog odbije ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženi isplati iznos od 612.524,68 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.8.2017. godine do isplate.

Između parničnih stranaka nije sporno da je utuženo potraživanje proizašlo iz poslovnog odnosa stranaka u vezi sa isporukom farmaceutskih proizvoda.

Sporno je da li je valjana knjižna obavjest broj ... od 25.2.2017. godine na iznos od 160.000,00 KM (u daljem tekstu: knjižna obavjest), tj. da li je tuženi dužan isplatiti iznos od 612.524,68 KM koliko tužitelj potražuje tužbom ili iznos od 452.524,68 KM.

Prvostepeni sud cjeni da knjižna obavjest koja glasi na iznos od 160.000,00 KM (iznos od 136.752,14 KM uvećan za PDV u iznosu od 23.247,86 KM) ne može dovesti do umanjenja obaveze tuženog jer nije sačinjena u skladu sa članom 8. stav 3. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 94/2015 – u daljem tekstu: ZRR) i članom 55. stav 6. Zakona o porezu na dodatnu vrijednost („Službeni glasnik BiH“, broj 9/05, 33/05, 100/08 i 33/17).

Prvostepeni sud nalazi da knjižna obavjest predstavlja „naknadno odobravanje popusta na promet robe u 2016. godini u iznosu od 136.752,14 KM sa iznosom PDV“, da je meilom dostavljena tuženom 25.2.2017. godine koji ju je potpisao i knjižio u svojoj evidenciji, ali da to nije uradio i tužitelj i da nema originala knjižne obavjesti.

Vještak ekonomske struke Ž.A. je u nalazu sačinjenom 18.11.2019. godine, utvrdio da tuženom nije dostavljen original knjižne obavjesti i da ovjereni original nije vraćen tužitelju.

Slijedom ovih činjenica, prvostepeni sud zaključuje da knjižna obavjest nije valjana jer je knjižena protivno odredbi člana 8. ZRR, pa cijeneći da je tužitelj dokazao osnovanost utuženog potraživanja usvaja tužbeni zahtjev u pogledu glavnog duga i zateznih kamata, s tim da zahtjev odbija u dijelu koji se odnosi na zatezne kamate za period od 17.8.2017. godine do 17.11.2017. godine.

Drugostepeni sud je suprotnog stava jer smatra da se umanjenje po knjižnoj obavjesti ima prihvatiti, obrazlažući da povreda odredbe člana 8. stav 3. ZRR ne znači da se „navedeno odobrenje popusta nije moglo priznati tuženom budući da je upravo takva volja tužitelja nedvosmisleno iskazana u knjižnoj obavjesti“. Slijedom toga zaključuje da takvoj volji „nije bilo moguće oduzeti pravnorelevantan značaj samo zbog toga što nije knjižena na način propisan zakonom“.

Drugostepeni sud cijeni da ZRR sadrži kaznene odredbe kojima podliježu pravno lice i odgovorno lice, ako poslovne knjige ne vode u skladu sa zakonom (član 47., 52. i 64. ZRR).

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

Revident smatra da se knjižna obavjest nije mogla cijeliti kao dokaz kod toga da je prvostepeni sud, rješenjem na ročišnom zapisniku od 9.12.2019. godine, odredio da se neće izvoditi dokazi koje je tuženi predložio na pripremnom ročištu, a koji dokaz je, između ostalih, bila i knjižna obavjest.

Ovaj prigovor nije osnovan.

U dokaznom postupku je čitan nalaz vještaka ekonomske struke Ž.A. koji je sačinjen za potrebe ove parnice. Sastavni dio nalaza, pored ostale dokumentacije, predstavlja i knjižna

obavjest broj ... od 25.2.2017. godine na iznos od 160.000,00 KM, tako da su nižestepeni sudovi imali mogućnost da u sklopu ocjene nalaza vještaka, kao njegov sastavni dio, cijene i samu knjižnu obavjest bez obzira što ona nije, kao poseban dokaz, čitana na glavnoj raspravi.

Strankama je nalaz vještaka uredno dostavljen u smislu odredbe člana 156. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), upoznati su sa njegovom sadržinom i na nalaz nisu imali konkretnih prigovora. Tužitelj je imao mogućnost da osporavanjem nalaza vještaka osporava i knjižnu obavjest (što je i činio tokom cijelog postupka), pa ne stoje tvrdnje da je „uskraćen da se izjasni o tom dokazu“.

Kod ovih činjenica neosnovanim se ukazuje prigovor revizije o povredi odredbe člana 217. ZPP, odnosno da drugostepeni sud nije mogao bez otvaranja rasprave cijeliti knjižnu obavjest.

Revizija prigovara da knjižna obavjest nije validan dokaz ni iz razloga što je priložena u kopiji, a tuženi povodom prigovora tužitelja nije predao originalnu knjižnu obavjest, pa smatra da je prihvatanjem tog dokaza sud povrijedio odredbu člana 335. ZPP.

Iz kopije knjižne obavjesti vidi se da je njeno zaglavlje ima memorandum tužitelja identičan memorandumu sa nesporne knjižne obavjesti broj 137 od 29.2.2016. godine koju su potpisale i ovjerile obe stranke. Tužitelj je predložio, a potom odustao od izvođenja dokaza grafološkog vještačenja potpisa ovlašćenog lica tužitelja iz razloga „što ne postoji original te knjižne obavjesti“.

Članom 8. stav 1. ZRR je propisano da je knjigovodstvena isprava pisani dokument u materijalnom ili elektronskom obliku o nastalom poslovnom događaju kojim su obuhvaćeni svi podaci neophodni za knjiženje u poslovnim knjigama, potpisan od lica koja su ovlašćena za sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava. Stav 3. člana 8. ZRR propisuje da fotokopija knjigovodstvene isprave može biti osnov za knjiženje poslovnog događaja, samo pod uslovom da je na njoj navedeno mjesto čuvanja originalne isprave, sa potpisom odgovornog lica.

Prema članu 9. stav 3. ZRR, lice odgovorno za sačinjavanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava svojim potpisom, u pisanom ili elektronskom obliku, potvrđuje da je knjigovodstvena isprava potpuna, istinita, računski tačna i da odražava suštinu poslovnog događaja na koji se odnosi. U članu 47., 52. i 64. ZRR sadržane su kaznene odredbe za pravno lice i odgovorno lice ako ne poštuju odredbe tog zakona koje se odnose na vođenje knjigovodstveno finansijskog stanja.

Prema nalazu vještaka, knjižnu obavjest je tuženi primio sa meil adrese tužitelja ..., ovjerio je pečatom i potpisom ovlašćenog lica i proknjižio u svojim poslovnim knjigama, a njome su umanjene obaveze tuženog prema tužiocu za iznos od 160.000,00 KM. Tužitelj nije dokazao da nije tačna tvrdnja u nalazu vještaka da je knjižna obavjest upućena sa njegove meil adrese.

Vještak je utvrdio da tužitelj knjižnu obavjest nije evidentirao u svojim poslovnim knjigama, da ne postoji original knjižne obavjesti i da nije poznato gdje se nalazi, da je „pečat na dokumentu nečitak i taman“, te da nije poslat „skeniran originalni primjerak knjižne obavjesti već najvjerovatnije kopija“.

Ovaj sud smatra, polazeći od utvrđenja da je knjižna obavjest poslata sa meil adrese tužitelja i da tužitelj drugačije nije dokazao, da je primjenom pravila o teretu dokazivanja

tužitelj morao dokazati da on nije pošiljalac te obavjesti, bez obzira što ne postoji original knjižne obavjesti i što je nije sproveo u svojoj finansijsko knjigovodstvenoj evidenciji.

Stav je revizionog suda da bi, u ovakvim činjeničnim okolnostima, na tuženog bio stavljen pretjeran teret ako bi se od njega tražilo da dokazuje da mu tužitelj jeste poslao spornu knjižnu obavjest, a da je tužitelj istovremeno oslobođen obaveze da dokaže da on nije pošiljalac obavjesti. Tražiti da tuženi to dokazuje ne bi bilo ni pravično jer je nesporno da tužitelj nije sproveo knjižnu obavjest ili, u najmanju ruku, u svojoj evidenciji naznačio da nije validna s obzirom da je upućena sa njegove meil adrese.

Sud cijeni da je pravilno i logično zaključivanje drugostepenog suda da se toj radnji, bez obzira što tužitelj nije postupio u skladu sa odredbom člana 9. i 10. ZRR, ne može „oduzeti pravnorelevantan značaj“ u smislu da je njome iskazana volja tužitelja da umanju dugovanje tuženog za iznos od 160.000,00 KM.

Revizioni prigovori u vezi sa odlukom o troškovima postupka nisu osnovani.

Sud cijeni da je tužitelj u odnosu na postavljeni zahtjev u iznosu od 612.524,68 KM u konačnom uspio u iznosu od 452.524,68 KM te je dosuđene troškove sa iznosa od 21.059,42 KM snizio na iznos od 15.373,36 KM. Sud je izračunao da u konačnom uspjeh tužitelja u parnici iznosi 73%.

Polazeći od tog matematičkog izračuna i činjenice da je tuženi djelimično uspio u žalbenom postupku, dosudio je tuženom troškove na ime sastava žalbe u iznosu od 4.491,99 KM od traženog iznos od 16.695,98 KM, što predstavlja uspjeh u procentu od 27 % u odnosu na dosuđeni iznos iz prvostepene presude.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić